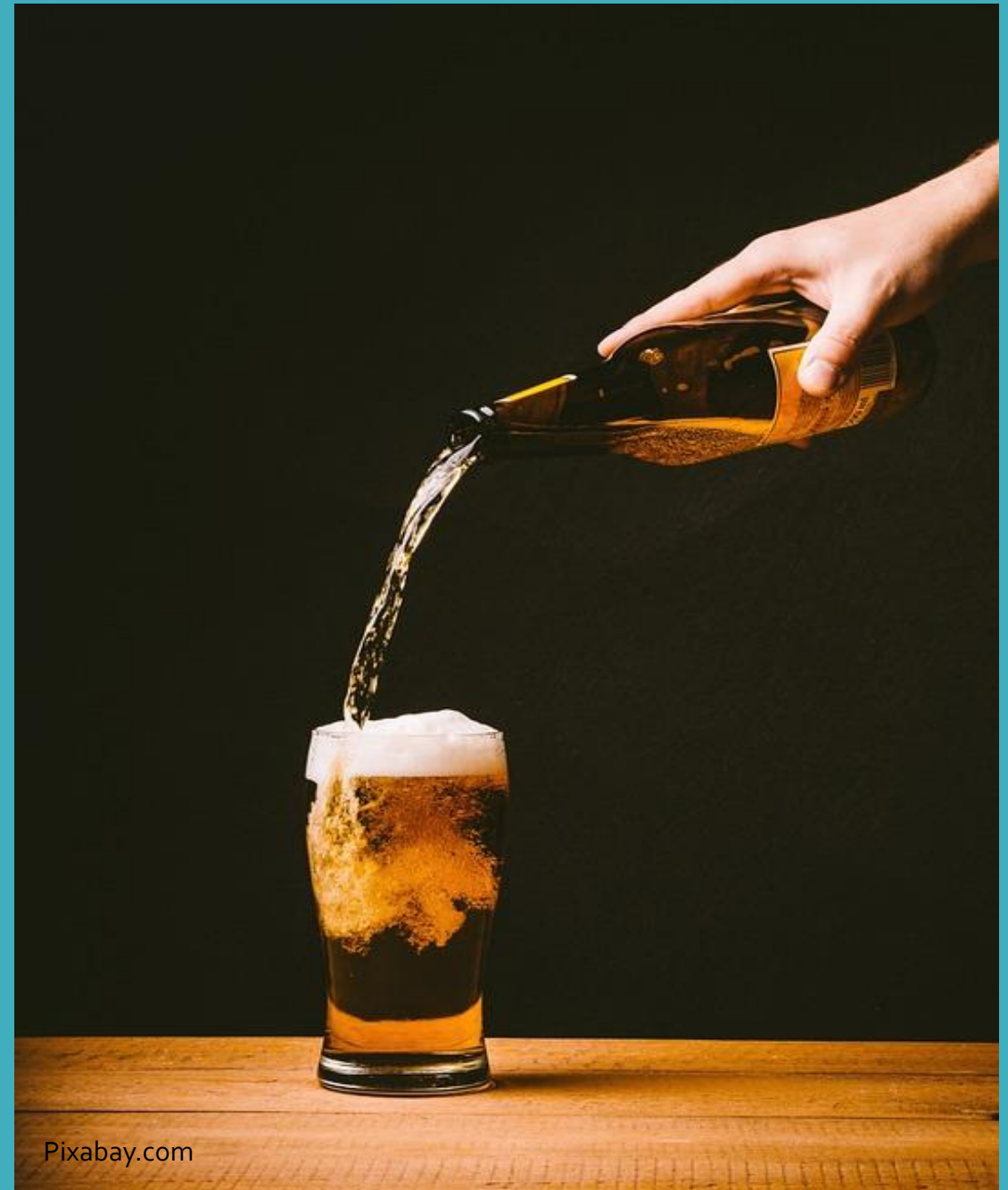

Alkoholreklame

Hva har salgs- og skjenkesteder lov til?

Tuva Norum, seniorrådgiver, Helsedirektoratet

Generelt om reklameforbudet

- Forbud siden 1975
- Bred politisk enighet om forbud mot alkoholreklame
- Alkohol – lovlig, men ikke en ordinær vare
- Et av flere alkoholpolitiske virkemidler for å redusere skadevirkninger av alkohol
- Ikke i strid med EØS-avtalen, jf. Rt. 2009 s. 839 Pediceldommen

Noe faller utenfor reklameforbudet

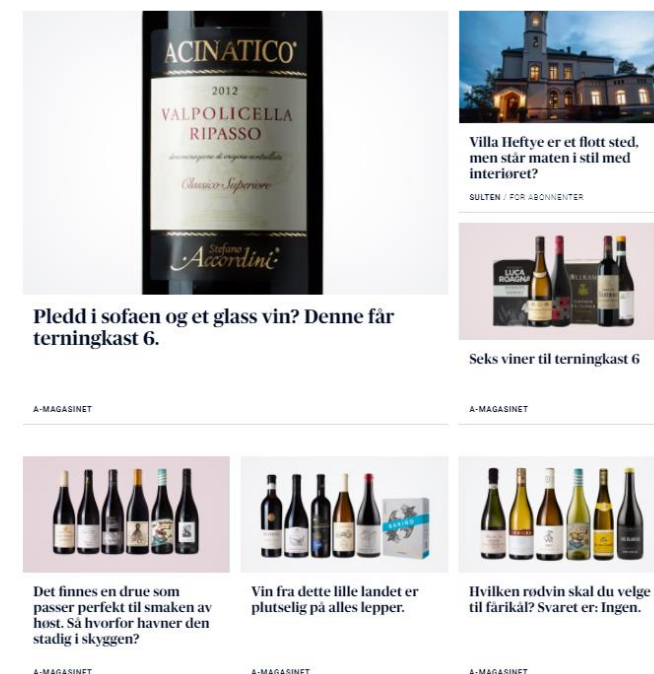
Privatpersoners omtale

- Ytringsfrihet
- Manglende markedsføringsøyemed
 - Må ikke være på vegne av bransjeaktør

Redaksjonell omtale

- Må foreligge redaksjonell frihet
- Ikke reklameblader, kjøpesenteraviser o.l. pga. salgsformål
- Bransjeaktør må ikke dele lenke til ellers lovlig redaksjonell omtalen

Politiske ytringer

Ansvarsfordeling på alkoholreklameområdet

Storting/regjering

- Ansvarlig for endringer, Helsedirektoratet gir innspill

Helsedirektoratet

- Fortolkning, veiledning og tilsyn

Kommunene

- Kontroll med bevillingshavere, jf. alkhl § 1-9, reklameforbudet inngår her

Hovedregel

Alkoholoven § 9-2 1. ledd

Reklame for alkoholholdig drikk er forbudt. Forbudet gjelder også reklame for andre varer med samme merke eller kjennetegn som alkoholholdig drikk. Slike varer må heller ikke inngå i reklame for andre varer eller tjenester.

Massekommunikasjon i markedsføringsøyemed

- Medienøytralt, dvs. alle plattformer, f.eks. i avis, TV, internett, sosiale medier, e-post, magasin, utstillinger
- Enveisstyrt fra avsender, rettet mot et ubestemt antall personer
 - ikke svar på individuelle henvendelser
- Foreligger markedsføringsøyemed? Formål om å fremme salg?
 - Hvem?
 - Hvordan?
 - På hvilken måte?

Unntak

alkoholforskriften §14-3

Ulike formål:

- Ivareta hensynene til grensen for nasjonal lovgivningsmyndighet
- Forbrukernes behov for informasjon om alkoholholdig drikk
- Næringens behov for å gjøre sine produkter og virksomhet kjent som ledd ordinær omsetningsvirksomhet.

Hovedprinsipp:

- I kanaler som forbrukeren selv oppsøker
 - Noen unntak
- Informasjonen må være nøktern

Alle bilder er hentet fra Pixabay.com

Hvilke unntak er aktuelle?

Nr. 3 - Å avertere med salgs- og skjenkesteds navn, adresse, åpningstider og bevillingsrettigheter

Nr. 4 - Utplassering av opplysningsskilt av lite format i umiddelbar tilknytning til salgs- eller skjenkestedet

Nr. 5 - Bruk av alkoholprodusenters firmanavn og/eller firmamerke på vanlig serveringsutstyr

Nr. 8 - Nøkterne, ikke produktspesifikke faktaopplysninger i massekommunikasjonskanaler som mottaker selv aktivt må oppsøke

Nr. 9 – Produktpakker

Nr. 10 - Ved nettsalg

Nr. 12 - På salgs- og skjenkesteder

Nr. 13 – På hjemmesidene til salgs- og skjenkesteder

Nr. 16 - På messer, festivaler, omvisninger, reisearrangementer, kurs og foredrag som omhandler alkoholholdig drikk

Nr. 20 - Firmamerke for alkoholholdig drikk som navn på skjenkested

Generell informasjon om alkohol etter unntak nr. 8

Nøkterne ikke-produktspesifikke faktaopplysninger om alkoholholdig drikk, bl.a. om råvarer, tilvirkning, oppbevaring, bruksområder og serveringsmåte, herunder ikke-produktspesifikke bilder og andre illustrasjoner som framstiller alkoholholdig drikk, i massekommunikasjonskanaler som mottaker selv aktivt må oppsøke for å få denne informasjonen fra avsender.

- Generell, ikke-produktspesifikk informasjon om alkohol f.eks. generelt om øl, vin, vindistrikter, produksjonsmåter, serveringsmåter m.v.
- Nøktern informasjon
 - Nøytrale bilder, også ved siden av matrett
- Ikke lenke til redaksjonell omtale
- Ikke «dele-applikasjon» til sosiale medier

Unntak nr. 9 produktpakker

*Nøkterne ikke-
produktspesifikke
faktaopplysninger om at
alkoholholdig drikk inngår i
mat- og drikkepakke ved
skjenkested, eller at
opplevelser knyttet til slik
drikk inngår i
reisearrangementer. Det
kan ikke vises bilder eller
illustrasjoner av
alkoholholdig drikk.*

- Alkoholholdig drikk som inngår i mat- og drikkepakke
 - Samlet pris for mat og drikke, ikke drikkepakker separat
- For skjenkested også skjenkestedets hjemmeside, ikke salgssted
- På opplevelser, f.eks. vintur til Toscana
- Ikke produktspesifikk, nøktern informasjon
 - Generell
 - Ikke bilder, ikoner, emojis, illustrasjoner etc. av alkoholholdig drikk/drikkesituasjoner
 - Ikke salgsfremmende ord og uttrykk

Informasjon om alkoholrelaterte arrangementer etter unntak nr. 16

På messer, festivaler, omvisninger, kurs og foredrag som omhandler alkoholholdig drikk: Nøkterne produktspesifikke faktaopplysninger om råvarer, tilvirkning, duft, smak, farge, serveringsmåte, oppbevaring, bruksområder og forhandlere, herunder produktbilder på nøytral bakgrunn. Det kan også opplyses om hjemmesider med slik produktinformasjon, jf. denne bestemmelsens nr. 13 og 14.

Området hvor opplysninger etter første ledd første punktum gis, må være tydelig avgrenset uten tilgang for personer under 18 år.

Det kan gis nøkterne opplysninger som er nødvendige for å gjøre slike arrangementer og innholdet i arrangementene kjent. Bilder eller illustrasjoner som framstiller alkoholholdig drikk og opplysninger om firmamerker eller produkter er ikke tillatt. Opplysninger om spesifikke produsenter og grossister er kun tillatt på arrangementets hjemmeside

- Nøkterne opplysninger for å bekjentgjøre arrangementer, f.eks. vinmesse, ølforedrag eller kurs
- Pris kan inkludere alkoholholdig drikk/smaksprøver
- Kan vise til arrangementets nettside

Unntak nr. 12 på salgs- og skjenkesteder

På salgs- og skjenkesteder: Nøkterne produktspesifikke faktaopplysninger om de alkoholholdige drikkene som omsettes på stedet. Det kan gis opplysninger om pris, råvarer, tilvirkning, duft, smak, farge, serveringsmåte, oppbevaring og bruksområder samt vises bilder av produktene på nøytral bakgrunn.

Produktspesifikt informasjonsmaterieill i form av produktkataloger, -brosjyrer eller lignende, er ikke tillatt. Opplysningene om den alkoholholdige drikk må ikke framheve drikk i forhold til andre produkter som omsettes på stedet. På salgssteder må opplysningene plasseres i nær fysisk tilknytning til produktene.

Skjenkesteder kan i menyen informere om hvilke alkoholholdige drikker som passer til de matrettene som serveres på stedet, dersom det også oppgis alkoholfrie alternativer.

- Produktspesifikk, nøktern informasjon
- Uttømmende opplisting
- Kan inneholde smaks- og lagringsbeskrivelser
- Hva produktet passer til
- Produktbilder på nøytral bakgrunn
- I meny, på tavle etc. på skjenkested
- I nær tilknytning til produktet på salgssted

På salgssteder

- Inne i salgslokalet f.eks. på hyllekant eller plakat i umiddelbar nærhet av produktet.
- Ikke særlig tiltrekkende utforming eller plassering, f.eks. ikke «øltårn» og «pyramider»
- Ikke sameksponering med mat eller andre varer, f.eks. øl og potetgull

På skjenkesteder

- Menyer skal omfatte hele produktutvalget
- Representativt utvalg der det av plasshensyn ikke er mulig å vise hele utvalget
- Alkoholfritt alternativ må oppgis
- Ikke fremheve noen produkter fremfor andre i menyer

Unntak nr. 13 på hjemmesidene til salgs- og skjenkesteder

På hjemmesidene til salgs- og skjenkesteder: Nøkterne produktspesifikke faktaopplysninger om de alkoholholdige drikkene som omsettes på stedet, dersom det er en del av en fullstendig oversikt over produktene som omsettes på stedet. Det kan gis opplysninger om pris, råvarer, tilvirkning, duft, smak, farge, serveringsmåte, oppbevaring og bruksområder samt vises bilder av produktene på nøytral bakgrunn. Opplysningene om den alkoholholdige drikken må ikke framheve drikken i forhold til andre produkter som omsettes på stedet. Skjenkesteder kan i menyen informere om hvilke alkoholholdige drikker som passer til de matrettene som serveres på stedet, dersom det også oppgis alkoholfrie alternativer.

- Uttømmende liste over opplysninger som kan gis
- Nøktern informasjon
- Bilder på nøytral bakgrunn
- Kan oppgi passende drikke til matretter dersom alkoholfritt alternativ også oppgis
- Også for tax-free salg på flyplasser og fergeselskaper

www.hjemmeside.no

Hjemmeside er ikke det samme som konto på SOME!

- Bruker Facebook som hjemmeside

Forvaltningsutvalget har sett på unntakene som sier at man kan opplyse om de alkoholholdige drikkene som omsettes på stedet, dersom det er en del av en fullstendig oversikt over alle produktene som omsettes på stedet.

Poenget er at opplysningene ikke må fremheve alkoholholdig drikk i forhold til andre produkter som omsettes på stedet.

- Dette var en oversikt over produktene som ble solgt på stedet på disse kveldene, sier

[redacted] viser til unntakene som gjelder for salgs- og skjenkesteders hjemmesider. Kommunen svarer med å vise til at informasjon på sosiale plattformer som eksempelvis Facebook, Instagram, Twitter og så videre ikke er tillatt.

- Hva definerer en hjemmeside? Det er mange som bruker Facebook som sin hjemmeside i dag, sier [redacted]

Hva med sosiale medier?

Spres raskt- også til de som ikke ønsker å se

- Kan brukes som kanal for personlige meldinger/private forespørsler
- Informasjon om salgs- skjenkesteds navn, adresse, åpningstider og rettigheter, jf. unntak nr.3
 - Bilder av lokalet, men ikke drikkesituasjoner eller alkoholholdig drikk
- Arrangementer på stedet, f. eks. konsert, quiz, malekveld
 - Alkoholrelaterte arrangementer i nr. 16
- Produktpakker, unntak nr. 9,
 - Nøktern tekst, uten bilder mv.

Kontroll alkoholoven § 1-9 første ledd

Kontroll med utøvelsen av kommunal bevilling til skjenking av alkoholholdig drikk, kommunal bevilling til salg av alkoholholdig drikk utenom Vinmonopolet og statlig bevilling etter § 5-3 første ledd tilligger kommunen.

[Salgs- og skjenkekontroll – Veileder.pdf \(helsedirektoratet.no\)](https://helsedirektoratet.no/Salgs-og-skjenkekontroll-Veileder.pdf)

Sanksjoner

- Brudd på reklameforbudet gir én prikk, jf. alkoholforskriften § 10-3 siste ledd.
- Ved skjerpende omstendigheter kan flere prikker gis, jf. alkoholforskriften § 10-4
 - Bevisst eller svært grovt brudd
 - Mange likeartede brudd
 - Gjentatte brudd

Takk for meg!